

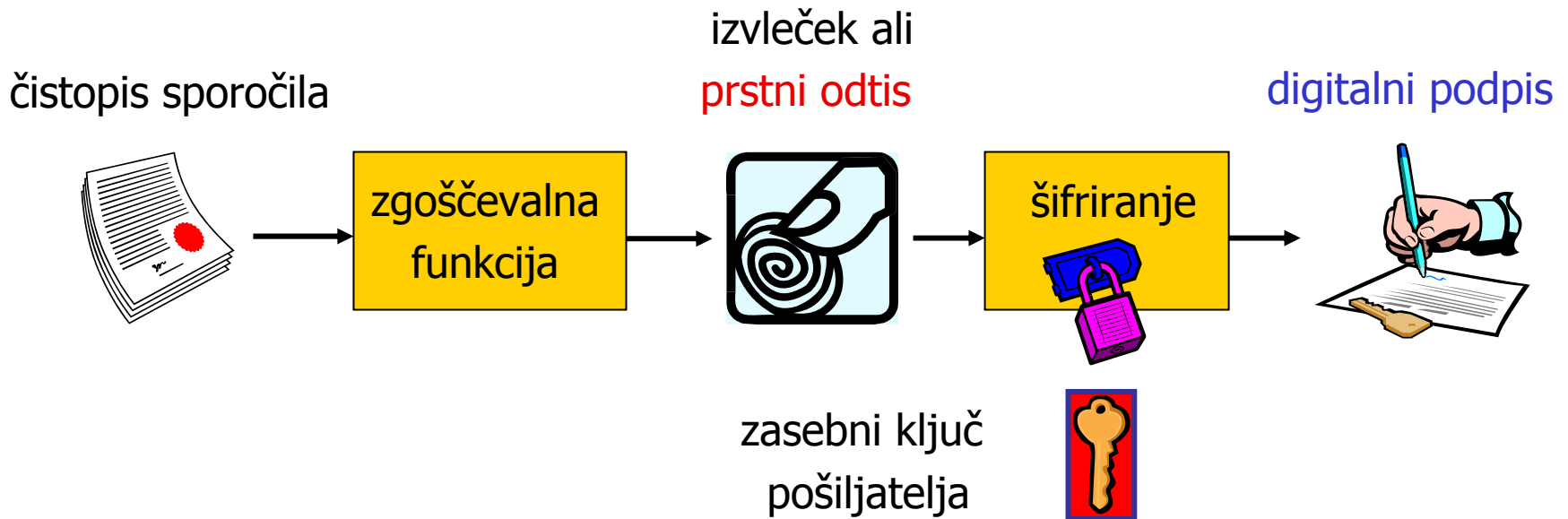
Prstni odtis in digitalni podpis

- Digitalni podpis
- Zgoščevalne funkcije
 - MDC in MAC
 - razredi MDC
- Zgoščevalna funkcija na osnovi DES
- MD4
- MD5
- SHA-1

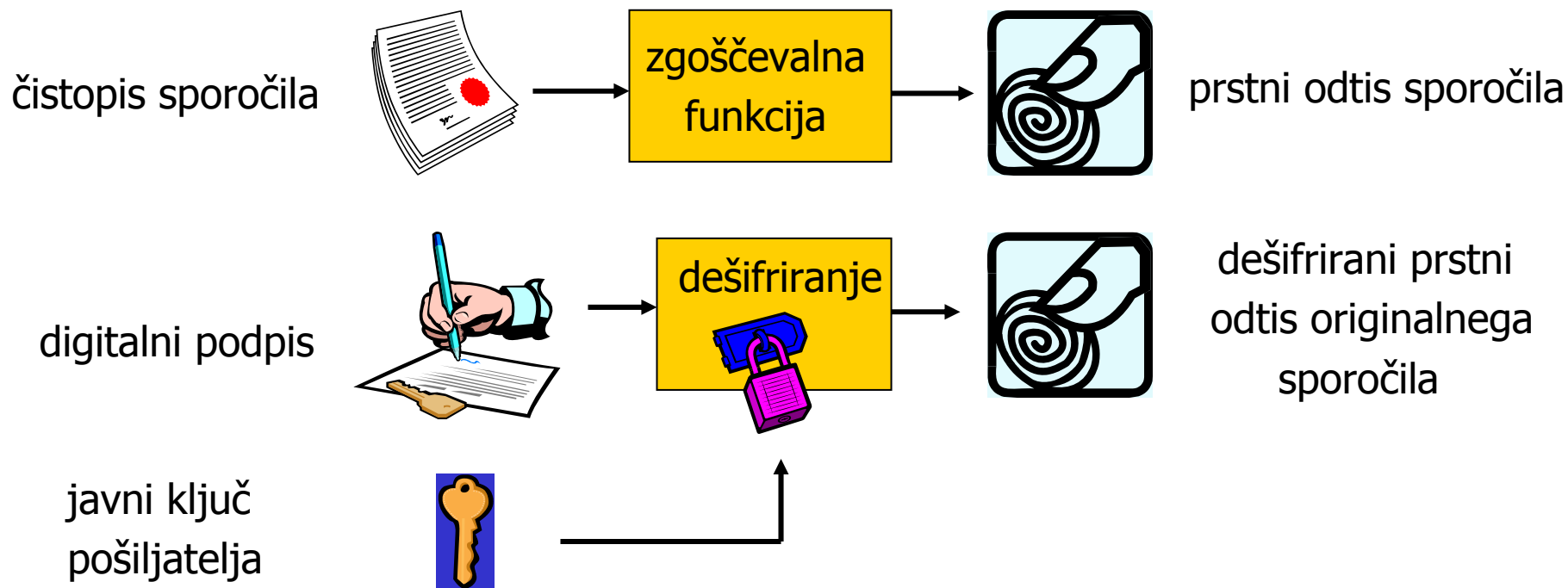
Digitalni podpis

- Digitalni podpis je s tajnim ključem šifrirani **prstni odtis** sporočila:

- Zgoščevalna funkcija je enosmerna funkcija in vsaka sprememba čistopisa spremeni tudi prstni odtis sporočila.
- Napadalec bi lahko spremenil sporočilo in dodal nov prstni odtis !
- Pošiljatelj zaščiti prstni odtis s šifriranjem!

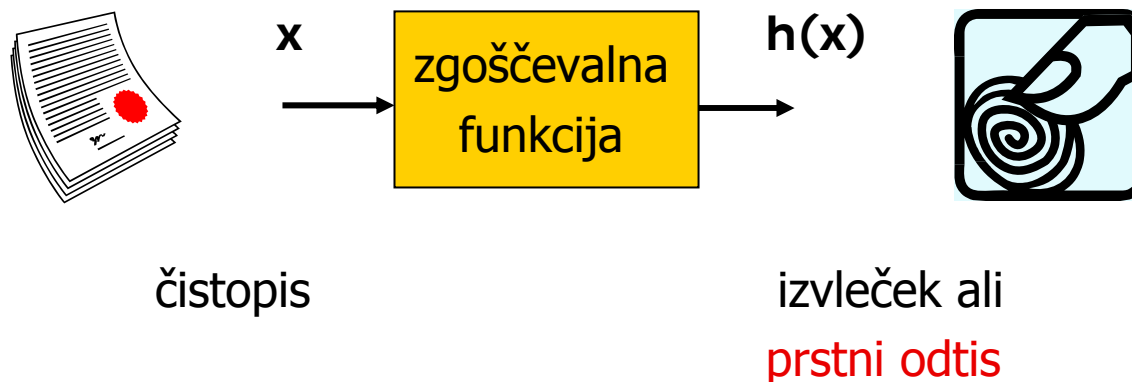
Preverjanje digitalnega podpisa

- Prejemnik preveri ujemanje prstnih odtisov in če sta enaka
 - je **sporočilo verodostojno**,
 - potrjena je **identiteta pošiljatelja** in
 - če velje oboje, potem **pošiljatelj ne more zanikati** sporočila.

Zgoščevalna funkcija

- Zgoščevalna funkcija (**hash function**) preslika poljubno dolgo sporočilo v blok podatkov končne dolžine. Izvleček (**digest**) imenujemo tudi **prstni odtis** (**digital fingerprint**) sporočila.
- Zgoščevalna funkcija je enosmerna funkcija.
- Verjetnost, da najdemo sporočilo z enakim prstnim odtisom mora biti zelo majhna $\Pr(h(x_1)=h(x_2)) \rightarrow 0$.

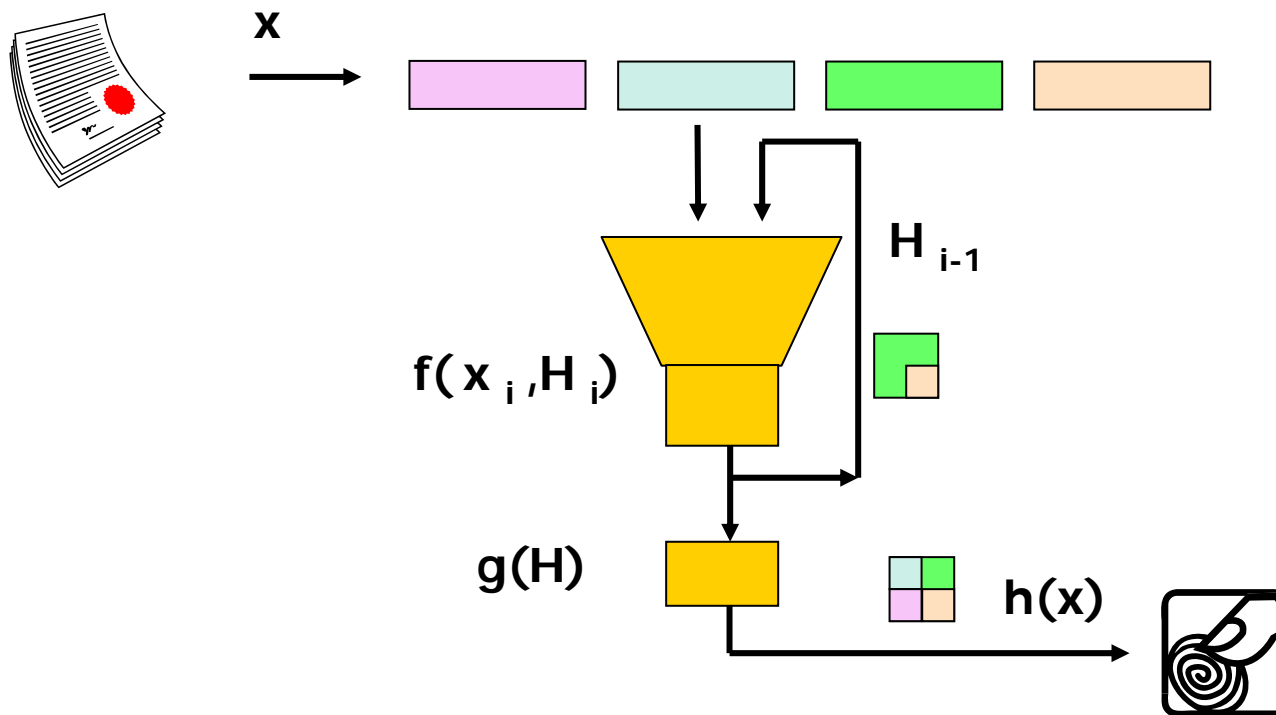

Funkcionalna delitev zgoščevalnih funkcij

- **MDC** zgoščevalne funkcije (**m**odification **d**etection codes) omogočajo prepoznavo sprememb v sporočilu . Ključa ne potrebujemo .
- **MAC** zgoščevalne funkcije (**m**essage **a**uthentication **c**odes) zagotavljajo verodostojnost sporočila in avtentičnost pošiljatelja. Zgoščevalna funkcija uporablja tajni ključ zato se uporablja za MAC tudi ime keyed hash function.

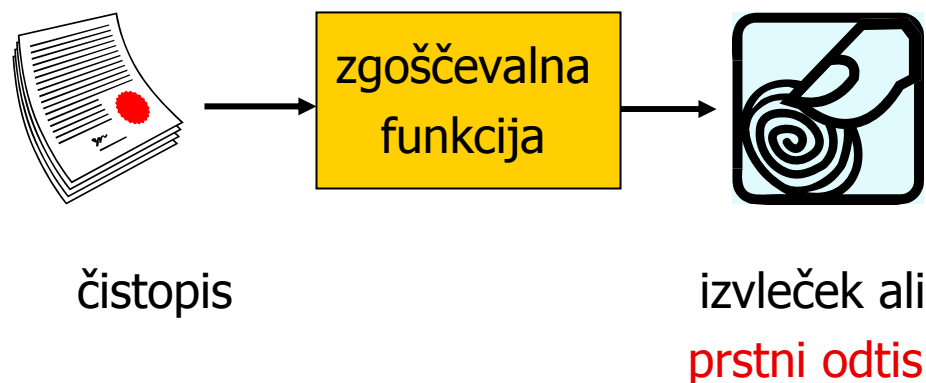
Model iteracijske zgoščevalne funkcije

- Sporočilo razdelimo na bloke dogovorjene dolžine.
- Postopek zgoščevanja ponavljamo in vsakič uporabimo izvleček predhodnih blokov.

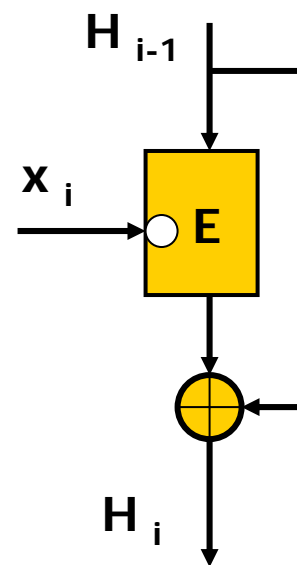
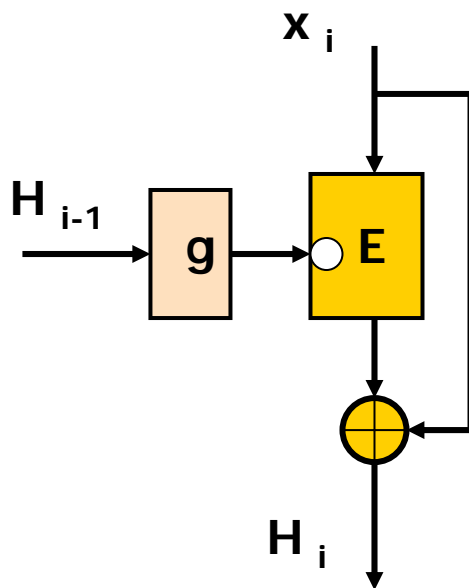
Razredi MDC zgoščevalnih funkcij

- MDC zgoščevalne funkcije razdelimo v tri razrede:
 - zgoščevalne funkcije, ki uporabljajo blokovne šifrirne postopke; (npr. DES - Davies-Meyer)
 - zgoščevalne funkcije, ki uporabljajo modularno aritmetiko (MASH 1 - Modular Arithmetic Secure Hash - algorithm 1);
 - posebej prilagojene (namenske) zgoščevalne funkcije odlikuje mnogo manjša računaska zahtevnost; (najbolj znane so MD4, MD5, SHA1)

Zgoščevalna funkcija z blokovno šifro

- Množica zgoščevalnih funkcij temelji na enem od blokovnih šifrirnih postopkov, pogosto na DES-u.
- primer sta zgoščevalni funkciji z blokovno šifro:
(Matyas-Meyer-Oseas) (Davies-Meyer)

Zgoščevalne funkcije MD

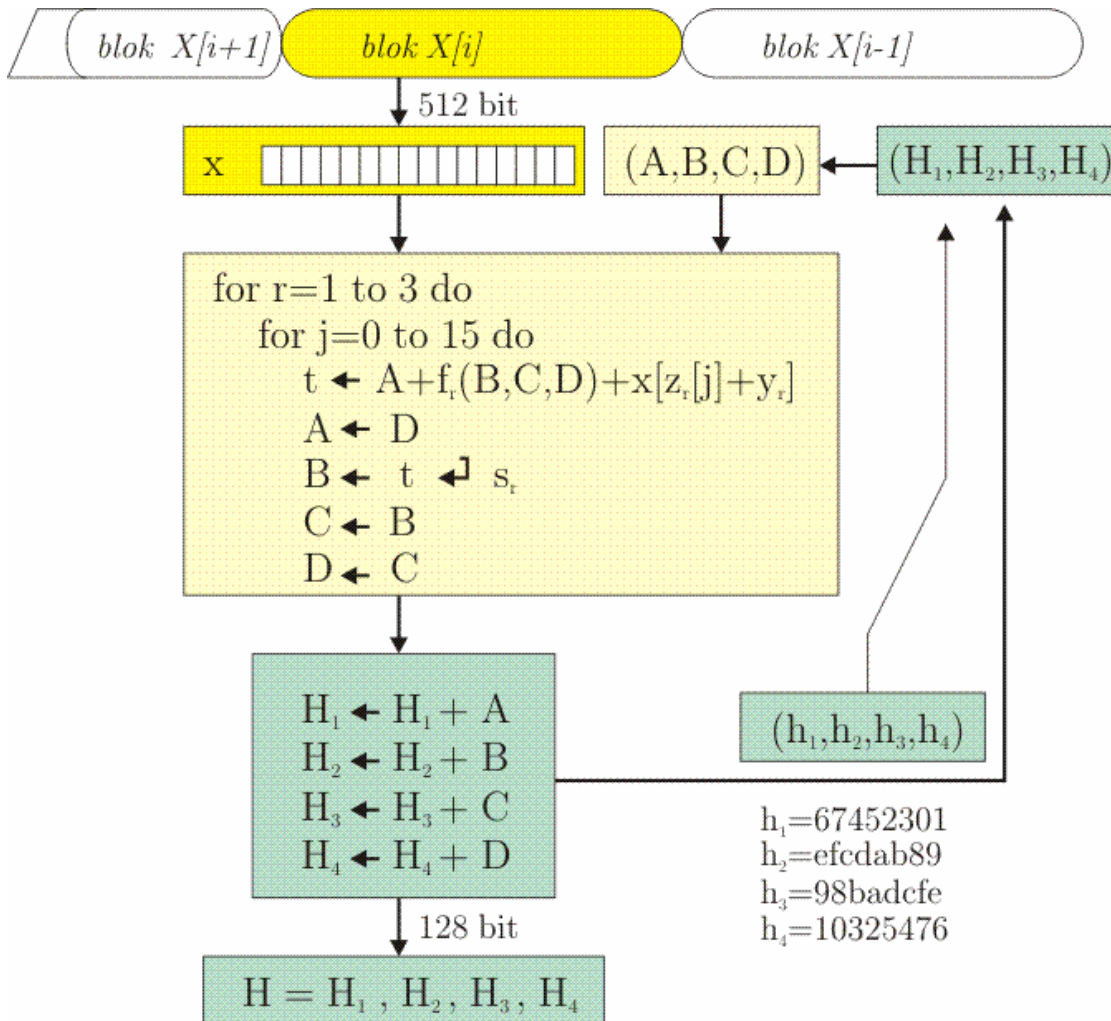
- Namenske MDC zgoščevalne funkcije so računsko bistveno bolj učinkovite od blokovnih. Najbolj pogoste funkcije temeljijo na MD algoritmu, ki ga je razvil Ron Rivest:
 - MD2 (message digest algorithm 2) , 1989
 - MD4 (message digest algorithm 4), 1990
 - MD5 (message digest algorithm 5), 1991
 - SHA - 1 (Secure Hash Algorithm 1) je bil razvit v NITS v sodelovanju z NSA in objavljen 1994
- Danes najbolj pogosto uporabljamo zgoščevalna algoritma MD5 in SHA-1:
 - dolžina sporočil je "omejena" na 2^{64} bitov.
 - MD5 je računsko manj zahteven od SHA-1 (razmerje hitrosti 7 : 3)
 - algoritem SHA-1 ima daljši izvleček (160bit vs 128 bit)
 - algoritem SHA-1 je del standarda (DSS)

MD4

- b - bitno sporočilo X razdelimo na 512- bitne bloke $X[i]$
- izvleček H ima dolžino 128 bitov (štiri 32- bitne besede)
- zgoščevanje vsakega bloka poteka v treh krogih
- v vsakem krogu uporabimo
 - različne funkcije: f, g, h
 - različni vrstni red branja besed v bloku $z(x)$
 - različne rotacije $s(x)$
- delni izvleček $H[i]$ uporabimo pri obdelavi naslednjega bloka, v zadnjem bloku pa je to hkrati izvleček celotnega sporočila H

MD4 algoritem

$$f_1 = f(B, C, D) = BC \vee \overline{BC}$$

$$f_2 = g(B, C, D) = BC \vee BD \vee CD$$

$$f_3 = h(B, C, D) = B \text{ xor } C \text{ xor } D$$

$$z_1 = [0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15]$$

$$z_2 = [0, 4, 8, 12, 1, 5, 9, 13, 2, 6, 10, 14, 3, 7, 11, 15]$$

$$z_3 = [0, 8, 4, 12, 2, 10, 6, 14, 1, 9, 5, 13, 3, 11, 7, 15]$$

$$y_1 = 0$$

$$y_2 = 5a827999$$

$$y_3 = 6ed9eba1$$

$$s_1 = [3, 7, 11, 19, 3, 7, 11, 19, 3, 7, 11, 19, 3, 7, 11, 19]$$

$$s_2 = [3, 5, 9, 13, 3, 5, 9, 13, 3, 5, 9, 13, 3, 5, 9, 13]$$

$$s_3 = [3, 9, 11, 15, 3, 9, 11, 15, 3, 9, 11, 15, 3, 9, 11, 15]$$

$$(h_1, h_2, h_3, h_4)$$

$$h_1 = 67452301$$

$$h_2 = \text{efcdab89}$$

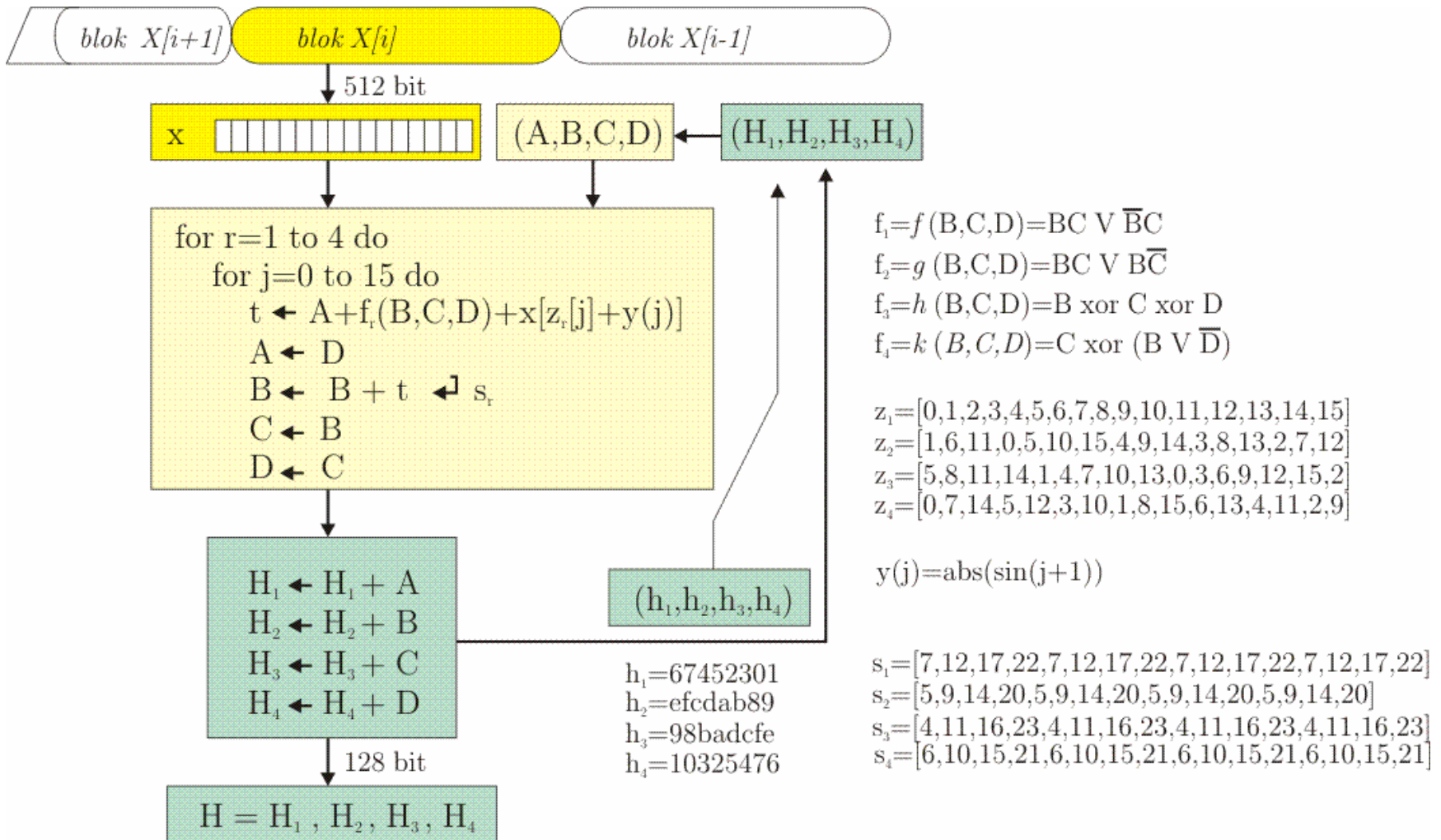
$$h_3 = 98badcfe$$

$$h_4 = 10325476$$

MD5

- b - bitno sporočilo X razdelimo na 512- bitne bloke $X[i]$
- izvleček H ima dolžino 128 bitov (štiri 32- bitne besede)
- zgoščevanje vsakega bloka poteka v štirih krogih
- v vsakem krogu uporabimo
 - različne funkcije: f, g, h, e
 - različni vrstni red branja besed v bloku $z(x)$
 - različne rotacije $s(x)$
- delni izvleček $H[i]$ uporabimo pri obdelavi naslednjega bloka, v zadnjem bloku pa je to hkrati izvleček celotnega sporočila H

MD5 algoritem

Zgoščevalne funkcije na zgledu

testno sporočilo x : izvleček $h(x)$:

MD4	“” “a” “abc” “abcdefghijklmnopqrstuvwxy”	31d6cfe0d16ae931b73c59d7e0c089c0 bde52cb31de33e46245e05fbdbd6fb24 a448017aaf21d8525fc10ae87aa6729d d79e1c308aa5bbcdeea8ed63df412da9
MD5	“” “a” “abc” “abcdefghijklmnopqrstuvwxy”	d41d8cd98f00b204e9800998ecf8427e 0cc175b9c0f1b6a831c399e269772661 900150983cd24fb0d6963f7d28e17f72 c3fcd3d76192e4007dfb496cca67e13b
SHA-1	“” “a” “abc” “abcdefghijklmnopqrstuvwxy”	da39a3ee5e6b4b0d3255bfef95601890afd80709 86f7e437faa5a7fce15d1ddcb9eaeaea377667b8 a9993e364706816aba3e25717850c26c9cd0d89d 32d10c7b8cf96570ca04ce37f2a19d84240d3a89

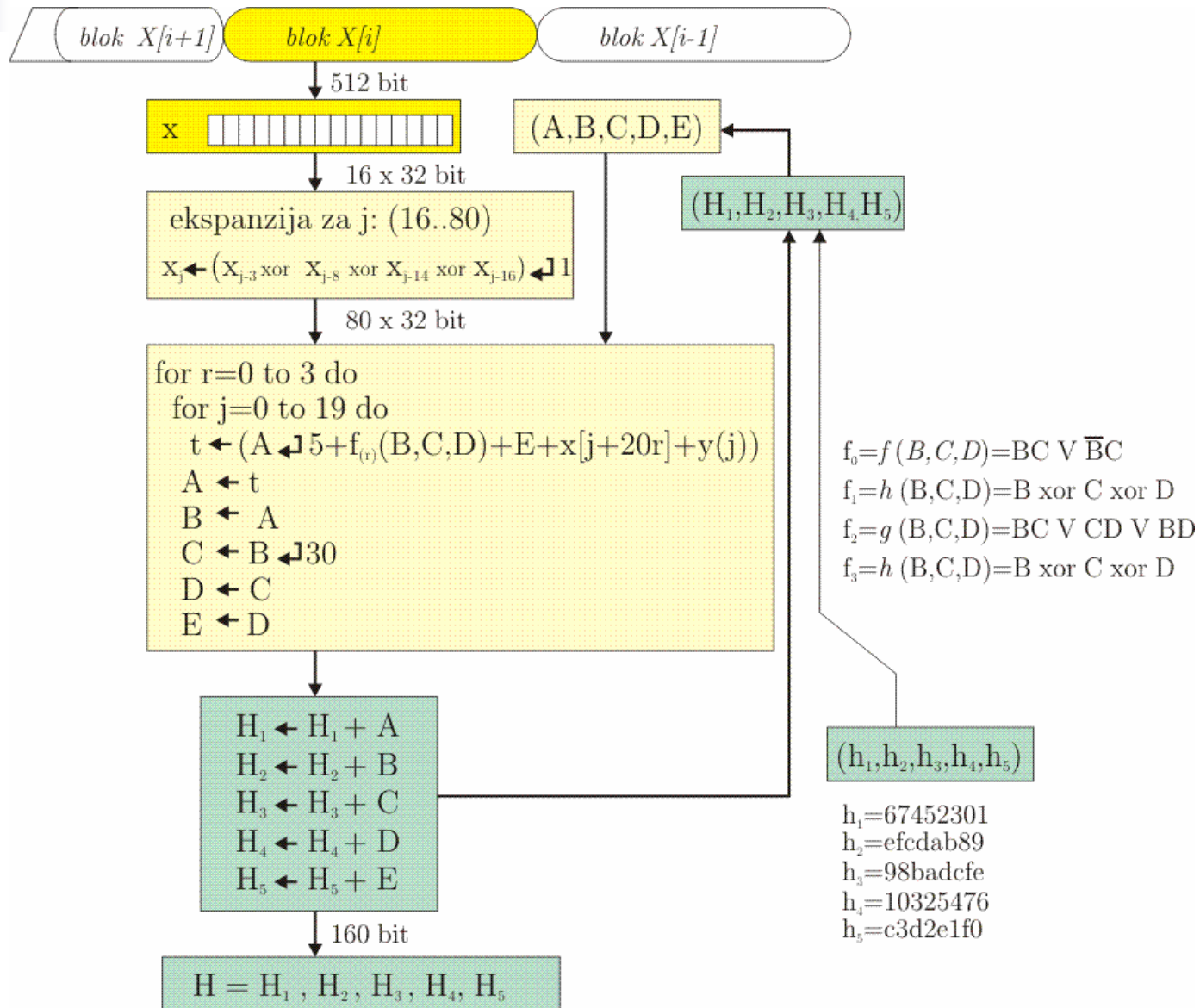

SHA-1

- b - bitno sporočilo X razdelimo na 512- bitne bloke $X[i]$
- blok 16 32-bitnih besed ekspandiramo na 80 besed (2560 bitov)
- zgoščevanje ekspandiranega bloka poteka s štirimi različnimi funkcijami: f, g, h, e
- delni izvleček $H[i]$ uporabimo pri obdelavi naslednjega bloka, v zadnjem bloku pa je to hkrati izvleček celotnega sporočila H
- izvleček H ima dolžino 160 bitov (pet 32- bitnih besed)

- SHA-1 (Secure Hash Algorithm 1) je posodobitev prvotnega algoritma SHA

SHA-1 algoritem

Digitalni podpis

- Digitalni podpis je šifrirani izvleček sporočila. Potrebujemo ustrezno zgoščevalno funkcijo in asimetrični postopek šifriranja.
- Za digitalni podpis zelo pogosto uporabljamo kombinacijo:
 - zgoščevalna funkcija SHA-1
 - asimetrični šifrirni algoritem RSA
 - V standardnem formatu digitalnega certifikata X-509 je v enem polju zapisan tudi tip zgoščevalne funkcije in šifrirni postopek. V spletnem potrdilu sigen-ca je algoritem podpisa [sha1RSA](#) .
- NITS je leta 1991 postavil standard za digitalni podpis [DSS](#).
- [DSS](#) predpisuje
 - zgoščevalno funkcijo [SHA-1](#) in
 - šifrirni algoritem [DSA](#) (Digital Signature Algorithm).
- [DSA](#) je poseben primer ElGamal algoritma in varnost prav tako temelji na težavnosti računanja diskretnega logaritma.

DSA generacija ključev

- števila (p, q, g) so lahko skupna za več uporabnikov:
- izberemo veliko praštevilo p
 - dolžina zapisa L je od 512 do 1024, L je mnogokratnik 64
- število q izberemo tako, da je $p-1$ deljiv z q (160-bitno število)
- generiramo število $g = h^{(p-1)/q} \bmod p$,
 - izberemo $h < p-1$, veljati mora $g > 1$
- javni ključ y generiramo s pomočjo naključno izbranega tajnega ključa x :
$$y = g^x \bmod p$$
- javni ključ sestavlja (p, q, g, y)
- tajni zasebni ključ je (p, q, g, x)

DSA digitalni podpis

- Pošiljatelj A želi podpisati sporočilo m
- $H(m)$ je izvleček sporočila m (SHA-1, 160 bit)
- A izbere naključno število $k < q$ in s pomočjo tajnega ključa (p, q, g, x) izračuna dvodelni digitalni podpis:
$$r = (g^k \bmod p) \bmod q$$
$$s = (k^{-1} (H(m) + x r)) \bmod q$$
- A pošlje podpisano sporočilo (m, r, s) prejemniku B
- Prejemnik B ima tudi dostop do javnega ključa pošiljatelja (p, q, g, y) in izračuna verifikacijsko sporočilo v po korakih:
$$w = s^{-1} \bmod q$$
$$u_1 = (H(m) w) \bmod q$$
$$u_2 = (r w) \bmod q$$
$$v = (g^{u_1} y^{u_2} \bmod p) \bmod q$$
- Prejemnik B preveri, če velja $v = r$?

DSA na zgladu

Generirana so števila

- $p=1291$,
- $q=215$, $p-1=6 q$
- $g=1003$, $(h=1230)$

- Pošiljatelj A želi podpisati izvleček sporočila $H(m)=1155$
- A izbere naključno število $k=973$ in izračuna podpis:
 $r=(g^k \bmod p) \bmod q = 52$
 $s=(k^{-1} (H(m)+x r)) \bmod q = 118$
- A pošlje sporočilo in podpis ($r=52$, $s=118$) prejemniku B
- Prejemnik B izračuna $H(m)$ in verifikacijsko sporočilo v po korakih:
 $w=s^{-1} \bmod q = 82$
 $u_1=(H(m) w) \bmod q = 110$
 $u_2=(r w) \bmod q = 179$
 $v = (g^{u_1} y^{u_2} \bmod p) \bmod q = 52$
- Prejemnik B potrди veljavnost sporočila, saj velja $v=r=52$

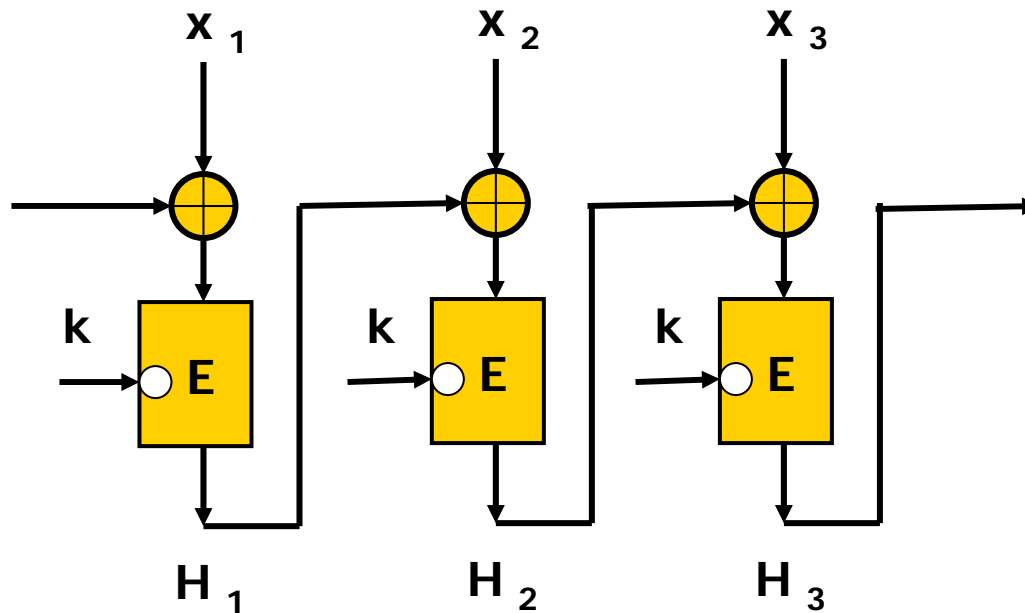

Zgoščevalne funkcije s ključem (MAC)

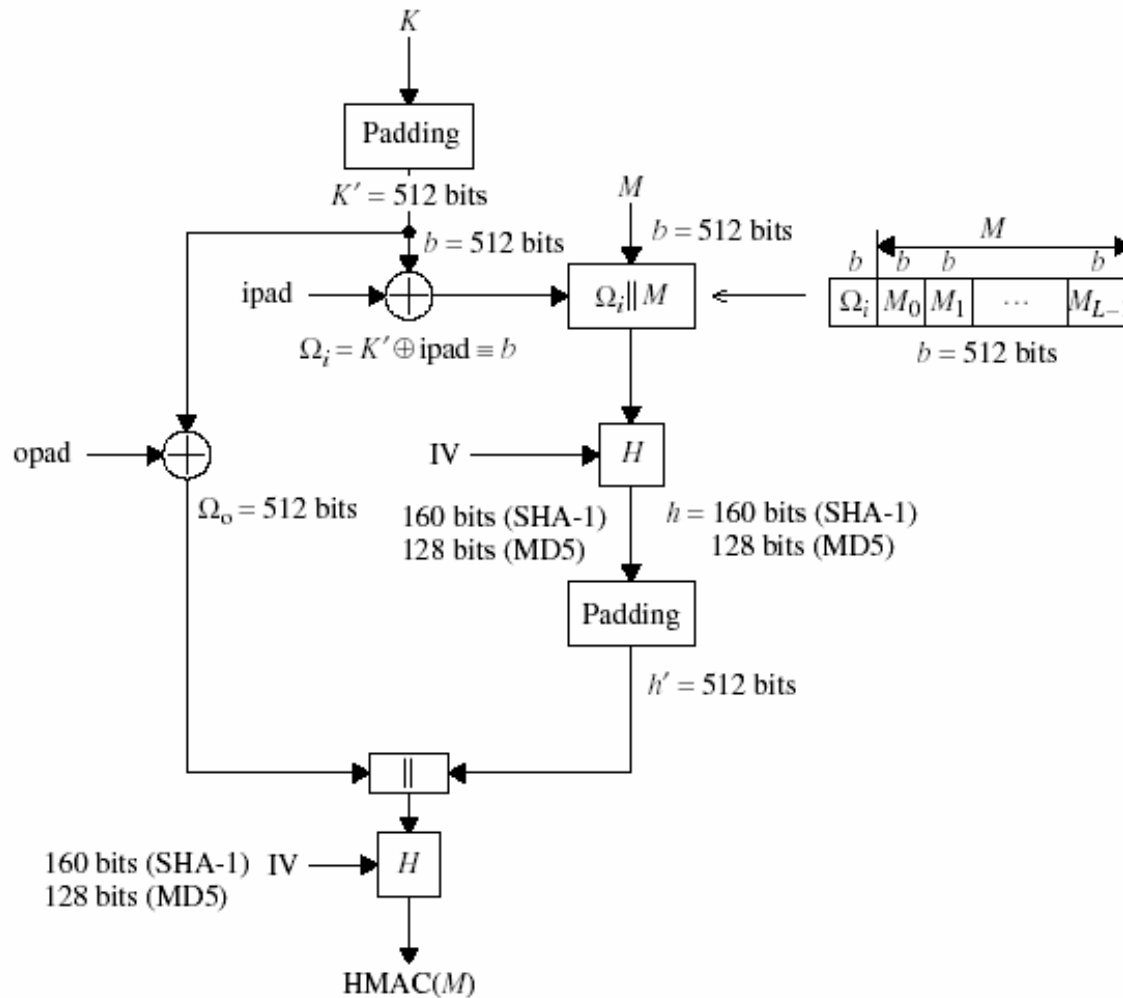
- Namen zgoščevalnih funkcij s ključem (keyed hash functions) je avtentikacija sporočila, ki nam zagotavlja integriteto sporočila in avtentikacijo izvora za datoteke poslane med dvema uporabnikoma (primer uporabe je SSL);
- Poznamo dve vrsti MAC funkcij:
 - MAC funkcije, ki temeljijo na bločnih šifrah (CBC-MAC)
 - MAC funkcije ki temeljijo na MD funkcijah. V praksi se v glavnem uporabljata dve vrsti teh funkcij:
 - HMAC-SHA-1 in
 - HMAC-MD5
 - Glavna razlika v primerjavi z bločnimi MAC funkcijami je prilagoditev funkcije stiskanja, ki zavisi od ključa k . Vse posredovalne iteracije vključujejo skrivni ključ. To zagotavlja dodatno varnost v primeru odkritja slabosti osnovne zgoščevalne funkcije

MAC zgoščevalne funkcije z bločno šifro

- Avtentikacijske zgoščevalne funkcije s ključem (MAC) pogosto uporabljajo veriženje blokov - CBC (Cipher Block Chaining).
- Šifrirni algoritem je lahko DES:

HMAC

$$HMAC = H \left[(K \oplus opad) \parallel H \left[(K \oplus ipad) \parallel M \right] \right]$$